

**Щодо світла і тепла:
як бути і до чого готуватися?**

с. 2

**Ранній старт: енергетична
криза змушує міста розпочати
навчальний рік у серпні**

с. 3

Фестиваль – не гра і не розвага! Це – серйозна справа і робота!

Віктор Першко

Безумовно, у повсякденному житті кожного із нас, хто живе у Романові і на території Романівської селищної ради, є декілька подій, які нас найбільше хвилюють, зачіпають і тому потрапляють в епіцентр нашої уваги.

Минулий тиждень минув під егідою несамоїтної, досі небаченої спеки, яка потіснила у тій суспільної уваги навіть періодично оголошувани сигнали повітряної тривоги. Однак одна подія, яка відбулася у Романові 13 липня 2024 року, стала в один ряд із найбільш важливими фактами місцевого масштабу. Безумовно, це фестиваль «ЕтноВир на Висні».

Про значення і значимість фестивалів традицій

Про фестиваль у Романові почали говорити трохи більше місяця тому. У Романові довго розмірковували, наскільки гучно чи масштабно варто провести давно звичне для місцевого люду свято День Романова. Належних аргументів з такого приводу було відверто малувато, а ініціатива фестивалю, який став би культурною візитівкою Романова і Романівщини загалом, дуже вдало поєднувала звичку відзначати свято селища Романів із більш масштабним, куди змістовнішим і видовищнішим фестивалем дійством. Отже, у Романові з'явилася і одразу зміцніла ініціатива проведення фестивалю.

Варто зауважити, що фестиваль як захід культурно-освітнього рівня та призначення міцно вкоренився у практиці культурного дозвілля та розважальних заходів у багатьох країнах світу. Найпростішою формою започаткування та проведення певного фестивалю є так звана гастрономічна орієнтація та тематична спрямованість. Прикладом так званих гастрономічних фестивалів, що на слуху жителів Житомирщини, є давно відомий, широко популярний в Україні і навіть за її межами міжнародний фестиваль дерунів у Коростені. Дещо поступається коростенському фесту Свято картопельки в Овручі. Загалом традиція возвеличування та культурного пошанування певної страви чи їжі загалом запозичена нами у тій же Європі, де століттями проводяться пивні фестивалі з додаванням всіх сардельок, ковбасок, сосисок і т. п. Куди важливіше місце у табли-

Керівник культури Житомирщини
Анатолій Душко серед гостей фестивалю

ці класифікації фестивалів займають фестивалі певного змістовного спрямування. Наприклад фестивалі бондарів, шевців, гончарів збирають майстрів, технологів, промоутерів та фахівців всього іншого штибу, які причетні до певного цеху чи галузі, що спеціалізуються на виробництві

**Навчання тільки
розпочалося, але результат
вже на підході!**

с. 3

популярних у народі виробів, товарів ширвжитку чи навіть витворів мистецтва. І нарешті одним із найвищих проявів фестивального жанру є фестивалі етнографічно-краєзнавчого спрямування. Сюди зазвичай потрапляють і гастрономічні фестивалі народних умільців та майстрів багатьох ремесел, і поетичні вправи та виступи місцевих авторів, і навіть

спортивні заходи певного історично-фольклорного забарвлення стають елементами комплексного фестивального дійства. І якраз мистецтво поєднати вищевказані фестивалі складові, об'єднати конкретне фестивалеве дійство справді змістовним і влучним гаслом чи назвою є необхідною умовою для започаткування етнофестивалю.

Продовження на стор. 4-5

Щодо світла і тепла: як бути і до чого готуватися?

Віктор Радчук

Ситуація із графіками відключення від електроенергії абонентів з числа підприємств, установ та організацій ситуативно змінюється.

Від частих відключень на дві-чотири години до цілком благополучних періодів безперервного електропостачання тривалістю більше як тиждень. Усі все розуміють, знають, наскільки серйозно постраждала від ракетних обстрілів рашистів енергосистема України, але все одно – люди сподіваються на краще і запитують у енергетиків: як все ж таки бути і до чого готуватися із настанням холодів? Це питання ми адресували директору Романівського РЕМ Олегу Пугачу. Зауважимо, що Олег Васильович вже декілька років опікується справами і фактично керує діями та роботою ще одного підрозділу енергокомпанії «Житомиробленерго» – Чуднівського РЕМ. Тож його розповідь стосується значної кількості жителів Романівської та Миропільської селищних рад, а також жителів Чуднівської міської ради.

- На запитання, як бути і до чого готуватися, може сказати декілька важливих речей, – розпочинає розповідь Олег Пугач. – Безумовно, енергетична система України перебуває у складному, однак у цілком робочому і аж ніяк не безнадійному стані. Потенціал вітчизняної генерації значно знизився. Адже втрата гідроелектростанцій і теплоцентралей дуже негативно позначилася на стані життєздатності нашої системи. Особливо чітко і відчутно це буде видно з настанням опалювального періоду. Однак можемо сказати, що ми не вперше будемо входити у зимовий період в умовах війни. Фактично зима 2024/2025 року буде нашою третьою зимівлею в умовах тривоги, обстрілів та прильотів. Багато чого, що може протидіяти енергоблекауту і допомагати виживати в умовах частих перебоїв в електропостачанні, ми вже зробили. У Романові, а також у низці сіл громади є установи, організації, які оснащені генераторами, що дозволяє їм забезпечувати себе

електроенергією самостійно і незалежно. Те ж саме стосується і нашого комунального підприємства, яке готове працювати в умовах перебоїв в електропостачанні. Так звані об'єкти критичної інфраструктури також підготовлені до роботи в умовах невеликих за часом перерв у подачі електроенергії. Тому хвилюватися, жити в тривожних очікуваннях я б не радив. Адже тривога, окрім психологічного виснаження, нічого путнього не приносить.

- На рівні так званого побутового споживача електроенергії, який опинився без електропостачання, що можна зробити?

- Тут варіантів багато, і кожен воліє робити те, на що спроможний. Встановити повністю автономну систему електропостачання вдається рідко кому хоча б через відсутність десятків, а то й сотні тисяч гривень, які знадобляться, наприклад, для встановлення тих же сонячних батарей. Більш скромніший варіант посилити власну енергобезпеку в умовах тривалих відключень – купити генератор потужністю хоча б кількох кіловат, який в умовах відсутності електропостачання дозволить за 3-4 години нагріти будинок, оселю, помешкання. Йдеться про підмогу для котельного обладнання, яке неспроможне працювати за відсутності електроенергії. Ге-

нератор навіть із мінімальними потужностями здатен допомогти працювати не лише котлу, але й холодильнику та кільком електролампочкам у помешканні. Чимало людей обзавелися генераторами ще восени та взимку 2022/2023 років. Потім попит на закупівлю генераторів був вже невеликим, бо чимало народу сподівалися на те, що перерви в електропостачанні будуть все ж таки мінімальними. Воно так і було до тих пір, поки агресор не завдав низки ударів по майже десяти найбільших електрогенераціях нашої держави. Ну й гідроелектростанції, які завжди слугували підмогою нашої енергосистеми, також виведені із ладу. Це не лише про Дніпрогес. Тож сьогодні ми залишилися на певному мінімумі, який дозволяє нам забезпечити електроенергією населення та об'єкти так званої критичної структури. Але не забуваємо, що удари ворога не припинені. Не забуваймо, що наші атомні електростанції також потребують технологічних, а іноді й капітальних ремонтів. Тому зупинка будь-якого реактора із тих, які у нас залишилися, одразу позначається на наших можливостях.

- До яких пір така ситуація триватиме?

- Тут є декілька факторів, які визначають ситуацію із можливостями електропостачання. Перше – маємо розуміти очевидні

речі. Наприклад, наступ і стійке утримання аномальної спеки. Енергоспоживання в умовах тридцятиградусної спеки різко стрибає у бік збільшення. Якщо упродовж тижня, а можливо, вже й двох середні показники температури у денний час в Україні сягають +35 – +36 градусів, то навіть за найкращих часів проблеми були б. А так ми зустрілися не лише із труднощами воєнного часу, але й із примхами природи. Це, по суті, вперше за всю історію нашої держави від часу, коли у нас почали фіксувати температурні показники. Друге – я вже згадував зупинки атомних реакторів на ремонт, і поки ця процедура не завершиться, ми змушені будемо жити в умовах енергетичної скрути. Третє – маю інформацію про відновлення обладнання на деяких генераціях в Україні. Однак до початку опалювального сезону Україна встигне відновити не більше 12-15% виведеного із ладу устаткування. Проте якщо з'єднати відновлену від руйнувань генерацію із потужностями усіх атомних електростанцій, то матимемо куди кращий потенціал, аніж сьогодні. Але це, повторюю, станеться у кращому разі у вересні – жовтні чи й навіть у листопаді нинішнього року.

- У підсумку люди також мають шукати резерви, підстраховки, альтернативи?

- Однозначно, і тут особливих роздумів не треба. Тим паче, що устаткування для власного забезпечення електроенергією у найважчий час сьогодні є найрідноманітніше. Це і всілякі пауербанки, зарядні енергетичні станції і, звісно, генератори на бензині чи дизелі.

Вони продаються у різноманітному ціновому сегменті, тому обирати такі щось да доведеться. Генератор, який, наприклад, здатен працювати по 6-8 годин без перерви, здатен полегшити ситуацію для будинків та помешкань на такий приблизно час відсутності централізованого електропостачання. Ну а перерви в електропостачанні на 8-10 годин – це той максимум відсутності електроенергії у разі віялових відключень або обмежень постачання згідно з графіками. Дехто сподівається, що прийдешня зима, як і декілька попередніх, буде теплою, а тому відсутність електроенергії не призведе до технологічних катастроф, замерзання теплосистем. На це можна сподіватися, але це великий ризик. Тим паче, що ми живемо в умовах дуже жорстокої війни, коли на нашу енергосистему у будь-який момент можуть бути спрямовані непередбачувані нами удари, прильоти та інші вкрай неприємні сюрпризи.

- Олеже Васильовичу, а працівники РЕМів як ставляться до подібної ситуації із відключеннями або ж навіть можливими блекаутами?

- Ми чітко знаємо свої обов'язки. Звісно, покращити ситуацію із генерацією в Україні ми не можемо. Однак від нас залежить справність та готовність електромереж до роботи у зимовий період. А це означає, що всі обсяги ремонтних та регламентних робіт, які нам намічені та доведені, ми маємо виконати лише на сто відсотків. І поки що у нас все в порядку. Працюємо, ремонтуємо, очищаємо мережі від верховіття дерев і навіть будуємо нове. Вважаю і неодноразово переконувався у тому, що наші працівники можуть і вміють працювати у найскладніших умовах. Люди мають бути впевнені у тому, що енергетики їх не підведуть.

Коротко про головне

- Втрати рф в Україні перевищили 560 тисяч військових.
- Переможцем Євро-2024 стала збірна Іспанії.
- Німеччина таємно передала Україні масштабний пакет озброєння.
- Через спеку споживання світла досягло максимуму.
- Німеччина таємно передала Україні масштабний пакет озброєння.
- Генштаб проведе перевірку 59-ї бригади після заяв про невиправдані втрати.
- Лідер німецької опозиції Мерц закликає надати Україні бойові літаки.
- Спека може негативно вплинути на урожайність пізніх культур – Мінагрополітики.
- Удосконалено механізм підвищення зарплат на прифронтових територіях.
- Ветеранів війни потрібно залучати на держслужбу – Порхун.
- За останні два місяці мобілізація в Україні зросла більш ніж удвічі – Reuters.
- Понад 2 тис. об'єктів культурної інфраструктури пошкоджені або зруйновані через агресію рф.
- Лише половина вагонів Укрзалізниці мають кондиціонер.
- Усі учасники основних сесій ЄВІ отримали результати в персональних кабінетах – УЦОЯО.
- Майже мільйон українців через Резерв+ оновили свої дані всього за тиждень.
- В Україні пропонують суттєво збільшити штрафи за російську музику.
- До 2100 року населення України сильно скоротиться – ООН.

Ранній старт: енергетична криза змушує міста розпочати навчальний рік у серпні

Російські атаки української енергетики вже вплинули і на навчання українських школярів.

Окремі міста вирішили посадити дітей за парти ще в серпні, щоб у разі гострих проблем з енергетикою взимку відправити учнів на довгі канікули. Зокрема, такі рішення вже ухвалила влада Чернівців та Львова. Як блекаути вплинуть на шкільний рік, дізнався Центр громадського моніторингу та контролю.

Чернівці та Львів скорочують літні канікули

19 серпня львівські школярі вже сядуть за парти. Таке рішення 5 липня ухвалив штаб підготовки міста до зими та рекомендував управлінню освіти. Почати на-

вчання на два тижні раніше потрібно, щоб в разі екстремальної ситуації взимку школи могли використовувати як пункти незламності. Тож якщо ситуація з електроенергією до зими погіршиться, то новорічні канікули для дітей зроблять довшими. Щоправда, обіцяють, що в закладах таки працюватимуть чергові групи для учнів, чий батьки не зможуть залишити їх вдома. Якщо ситуація зі світлом стабілізується, школи працюватимуть у звичному режимі.

Раніше схоже рішення ухвалили у Чернівцях: там навчальний рік для школярів також розпочнеться 19 серпня. Перший семестр триватиме до 29 листопада, другий – із 3 лютого до 6 червня. Осінніх та весняних канікул не буде, натомість будуть довгі зими.

Тим часом міський голова Івано-Франківська Руслан Марцінків

окремо наголосив: влітку у місті школи не працюватимуть. «Ні, не 1 серпня, а 1 вересня! Хтось пустив мульку про те, що в дітей мають забрати місяць канікул і відправити на навчання ще поки літо в розпалі. Ні, цього не буде», – заявив Марцінків на своїй сторінці у соцмережі.

За даними РБК-Україна, попередньо почати навчальний рік не раніше 1 вересня планують також в Одесі, Черкасах, Житомирі, Вінниці, Рівному та Луцьку. Щоправда, у Черкасах розглядають можливість скасувати осінні і весняні канікули.

Понад 12 тисяч генераторів у школах

Ще в травні цього року Міністерство освіти і науки підготувало рекомендації щодо навчального 2024/2025 року для закладів вищої, фахової передвищої та професій-

но-технічної освіти. Тоді МОН рекомендувало починати навчання студентів у першій половині серпня 2024 року і навчатись у суботу в теплі місяці року. «Наша мета – забезпечити підготовку закладів освіти до проходження нового осінньо-зимового періоду та опалювального сезону з урахуванням можливостей залучення альтернативних джерел енергії та гнучкого графіка освітнього процесу, адаптованого до економного використання енергоресурсів», – зазначили тоді у міністерстві. Щоправда, з уточненням, що такі рекомендації не стосуються студентів перших курсів.

А вже наприкінці червня міністр освіти і науки Оксен Лисовий під час години запитань до уряду у парламенті уточнив – МОН не закликатиме школи почати навчання раніше. Щоправда, зазначив, що взимку в крайніх випадках міністерство може розглянути

варіант, який стосуватиметься повернення до змішаного формату або онлайн-навчання.

За інформацією Лисового, на кінець цього навчального року приблизно 50% шкіл могли забезпечити навчання завдяки альтернативним джерелам живлення. А вже нині у закладів освіти є понад 12 тисяч генераторів.

Крім того, прем'єр-міністр Денис Шмигаль повідомив, що цього року уряд передбачив 2,5 мільярда гривень на облаштування безпечних умов у школах. Нині укритами забезпечено 10,5 тисячі шкіл. У понад 5 тисячах є умови для організації навчання в сховищах. За інформацією МОН, у 2024 році очно працювали понад 7,3 тисячі шкіл (58%), де навчалось більш ніж 1,7 мільйона учнів. 2,4 тисячі (19%) – працювали дистанційно та 2,8 тисячі (22%) – змішано.

Навчання тільки розпочалося, але результат вже на підході!

Упродовж чотирьох днів, із 8 по 11 липня 2024 року, проходило навчання у Школі проектного менеджменту для вирішення локальних проблем.

Тренінговий семінар проходив у Києві згідно з грантовою програмою «Мріємо та діємо», яка впроваджується за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та виконується агенцією IREX у партнерстві з проектом «Будуємо Україну разом» (БУР). До програми долучені Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності (CSR Ukraine), Making Cents International (MCI), Міжнародний республіканський інститут США (IRI) та Zinc Networ.

У цьому представницькому і доволі насиченому вправами та заняттями заході взяли участь представники Миропільської селищної ради. Робоча група від Миропільської громади була сформована в складі представників органів місцевого самоврядування: начальника відділу економічного розвитку, проектного менеджменту, інвестиційної діяльності та міжнародної співпраці Ольги Ребець, спеціаліста із проектного менеджменту та інвестицій Анни Рубанович, голови громадської організації «Портал змін» Юлії Клименко та завідувачки бібліотеки Світлани Меши і директора територіального центру з надання соціальних послуг Тетяни Вербенець.

Під час тренінгу кожна із команд-учасниць презентувала себе та громаду, яку вона представляє, а також свої ідеї, цілі та завдання. Навчання у Школі проектного менеджменту проходили команди із десяти регіонів України. Миропільська команда стала піонером з-поміж усіх громад Житомирщини, які розпочали навчальний процес із проектного менеджменту.

Кожен день навчання у столиці був насичений не тільки цікавою та корисною інформацією, а також практичними вправами. Найважливішим є те, що отримані знання одразу можна застосувати на практиці саме для розробки власних проектів. В подальшому на основі даних, зібраних робочою

групою, будуть проведені дослідження для досягнення стратегічних цілей.

Загалом за підсумками навчання робоча група спільно з ГО «Портал змін» буде готувати конкретні проекти, які можна буде впроваджувати на умовах залучення грантових коштів, або ж виконувати проекти на умовах паритетного співфінансування із коштами закордонних донорів. До перших проектів, які готуються для практичного впровадження у Миропільській громаді, належить проект із поліпшення спортивної інфраструктури для жителів Миропільської громади, можливостей для їхнього фізичного розвитку та доступу до занять різними видами спорту.

Конопляна економіка.

Як допоможе Україні легалізація канабісу?

Вже 16 серпня в Україні почне діяти закон про легалізацію медичного канабісу, ухвалений Верховною Радою наприкінці минулого року.

У травні Кабінет Міністрів вніс канабіс до списку рослин, обіг яких допускається для використання у навчальних цілях, в науково-технічній діяльності, а також у виробництві лікарських засобів. Але разом з тим ухвалений парламентом закон відкриває можливість для ринку технічного канабісу, який використовують у текстильній промисловості, будівництві автодоріг, виробництві продуктів харчування та у будівельній галузі. Детальніше про це розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

ЧОМУ УКРАЇНА ПАСЛА ЗАДНІХ

Вирощування технічного канабісу було популярним на теренах України за радянських часів, коли цією культурою засівали сотні тисяч гектарів. Проте після здобуття незалежності та ухвалення десятків регуляторних актів вирощувати коноплі для промислового вжитку стало практично неможливо. Цей ринок одночасно контролювали Державна лікарська служба, Міністерство охорони здоров'я та Міністерство внутрішніх справ – кожен з цих органів мав видати дозвіл чи ліцензію, а уряд встановлював жорсткі квоти на вирощування цієї культури. Тому поки в світі коноплю використовували у різних галузях економіки, українські аграрії, засіваючи технічним канабісом від 2 до 4 гектарів, фактично не були представлені на ринку.

ТЕХНІЧНІ І НАРКОТИЧНІ КОНОПЛІ: ЯКА РІЗНИЦЯ

Як розповідає виконавчий директор Офісу ефективного регулювання BRDO Олексій Дороган, медичний та технічний канабіс – це одна і та ж рослина, яка використовується за різними призначеннями, залежно від вмісту психотропної речовини – тетрагідроканабінолу. «Законодавство різних країн встановлює різну межу вмісту цієї речовини. В Україні технічними вважалися коноплі, де вміст тетрагідроканабінолу не перевищував 0,08%. І це дуже низький відсоток: багато конопель, які в усьому світі вважаються промисловими або технічними, у нас вважалися наркотичними і підпадали під дуже жорсткі

механізми контролю», – зазначив фахівець. Приміром, у країнах Євросоюзу дозволяється рівень ТГК у промислових коноплях на рівні 0,2%, у США, Канаді та Китаї – 0,3%. За новим законом з 16 лютого 2027 року в Україні гранично допустимий вміст тетрагідроканабінолу у висушених коноплях для промислових цілей не має перевищувати 0,3%.

ЯКИЙ У НАС ПОТЕНЦІАЛ?

Завдяки своїм властивостям технічний канабіс може використовуватись у багатьох секторах економіки. До прикладу, він є одним із найпопулярніших матеріалів для канатів та тросів. Разом з тим у світі набувають популярності екологічні будівельні матеріали, і тут вироби з конопель можуть використовуватись як утеплювачі. Керівниця сектору «Сільське господарство» Офісу ефективного регулювання BRDO Ірина Грузинська також зазначає, що гранульований піл з коноплі можуть додавати до асфальту для довговічності покриття, а папір, виготовлений з конопель, міцніший і дешевший у виробництві, ніж папір з дерева. «З гектара конопель можна виробити стільки ж паперу, як з чотирьох гектарів лісу. При цьому конопля росте набагато швидше, ніж дерево: 120 днів замість 20 років», – каже вона.

З 16 серпня в Україні суттєво спрощується контроль за вирощуванням технічних конопель. Як зазначав в. о. міністра аграрної політики України Тарас Висоцький, анонсує створення електронного реєстру виробників технічного канабісу, вже невдовзі не потрібно буде отримувати ліцензії, квоти чи дозволи на вирощування, а відбір проб конопель у період цвітіння на вміст психотропних речовин стане більш регламентованим та чітким. Це зі свого боку дасть поштовх для реалізації величезного потенціалу вирощування технічних конопель в Україні.

Фестиваль – не гра і не розвага!

Початок на стор. 1.

У Романові із цим впоралися дуже успішно і майже блискучо. Назва «ЕтноВир на Виспі» виявилася дуже промовистою і водночас загадково-привабливою в масштабах всієї Житомирщини, оскільки історичні назви багатьох місцевостей у містах та селах Житомирщини відомі дуже обмеженому колу людей. Хоча й прикро це визнавати, однак історична пам'ять, краєзнавча спадщина для більшості поліщуків і громад Житомирщини загалом поки що залишаються незвіданими і мало обстеженими вершинами. Тож етнографічний вир, який було запропоновано об'єднати, підсумувати, узагальнити і усвідомити на рукотворному та безумовно легендарному острові Виспа, дав неабиякий простір для змістовного наповнення і проведення справді багатого на жанри фестивалю етнографічної спадщини. Оразу ж зауважимо: у Романові замахнулися і взялися за проведення дуже потужного і складного мистецького дійства, що не могло не викликати певних засторог, побоювань і навіть спроб відмовитись від започаткованого фесту з огляду на складнощі воєнного стану. Втім, організатори та натхненники фестивалю добре розуміли значимість фестивалю подібного штибу та масштабу для Романова якраз в умовах складних і доленосних випробувань, які випали на долю всього українського народу загалом. Усі ними і реальні проблеми на шляху організації та започаткування фестивалю-первістка поступово і системно та наполегливо вирішувалися упродовж майже чотиритижневої щоденної системної роботи. Виникали проблеми, але й тут же виникали пропозиції щодо їхнього подолання. Виникали побоювання, але тут же з'являлися елементи оптимізму і впевненості у тому, що якщо пробувати, якщо готуватися, думати і працювати, то успіх все ж таки прийде.

«ЕтноВир на Виспі» стає романівським брендом, і це – успіх!

Провісниками правильності вибору тематики фестивалю у Романові стали відгуки стосовно започаткованої фестивальної ідеї «виру на Виспі» із практично усіх куточків Житомирщини. Ба більше, звістка про фестиваль у Романові долетіла в інші регіони України. Про свої наміри приїхати до Романова оголосили колективи, митці та майстри із Черкащини, Полтавщини, Київщини, Хмельниччини та Рів-

ненщини. Погодьтеся, для фесту, який народжувався прямо-таки на марші, така популярність багато чого коштувала. І варто сказати, що якраз реакція земляків-поліщуків, а також жвавий інтерес полтавчан чи рівнян разом із подільцями вселяв і підживлював сили, наснагу та бажання організаторів фестивалю провести свою фестивальну прем'єру достойно, організовано і гарно. Слід зауважити, що змістовна частина фестивальної програми передбачала дуже багато цікавих і знакових заходів, важливих з точки зору етнографічної, краєзнавчої тематики Романова та Романівщини загалом. **Наміри та задуми організаторів фестивалю зосереджувалися не лише на суто концертно-мистецькій програмі, а передбачали проведення змістовної науково-тематичної зустрічі науковців, краєзнавців-аматорів, фахівців-музеезнавців, архівістів, яка могла б пройти у форматі круглого столу.** На жаль, низка об'єктивних факторів та причин, зумовлених обставинами воєнного стану, не дала змоги провести подібний захід. Ще одна ініціатива, яка народилася у середовищі Романівської селищної ради, стосувалася налагодження процесу муніципальної співпраці певних громад. Аби започаткувати розгляд та обговорення запропонованої теми співпраці між громадами Житомирщини, було передбачено проведення зустрічі голів чи представників громад, які прибули для участі у складі делегацій на «ЕтноВир на Виспі». Таким чином, фестиваль у Романові вже на підготовчому етапі задекларував наміри щодо дуже важливої проблематики, яка давно вже постала у житті громад нашої області. І те, що провести чи втілити в життя намічені та заплановані заходи краєзнавчо-дослідницького спрямування поки що не вдалося, зовсім не означає, що потреба у цьому зникла. Те ж саме стосується і питання про можливість та потенціал муніципальної співпраці, яке вже зараз і негайно стукає у віконця усіх рад Житомирщини. Тому задуми, плани і пропозиції, які реалізувати у ході першого «ЕтноВир на Виспі» не вдалося, залишаються орієнтирами для Романівської селищної ради не лише на час підготовки до фестивалю, а вже зараз і сьогодні.

Тепер про те, що відбувалося у ході всього фестивального дня 13 липня на території центрального парку селища Романів, а згодом – у фестивальному центрі на острові Виспа.

Гришківці

Джерело фото: Тетяна Романів

Господиня із Баранівки

Виспа і лебеді

Ради подували у Краєзнавчому музеї Романівщини. Подяки Юрію Навловичу за підвальну екскурсію.
з повагою, Славія

Співачка Славія залишила писемну згадку про фестиваль на Виспі

Це – серйозна справа і робота!

Джерело фото: Твій Романів

Джерело фото: Твій Романів

Якщо розглядати і розповідати про перебіг подій у суто порядковій послідовності, то першим осередком знайомства гостей фестивалю із Романовом і Романівщиною загалом став місцевий краєзнавчий музей Романівщини. Для більшості делегацій, які вперше побували у Романові, саме наш музей став і візитівкою селища, і його окрасою. Дітворі із міста Славути, наші сусіди, юні артисти із Любара щонайменше пів години перебували у полоні розповідей та справді крутих історій, які лунали у царстві цікавих, вперше побачених експонатів краєзнавчого музею Романівщини. Свої позитивні враження залишили у музеї і начальник управління культури та туризму Житомирської ОВА Анатолій Душко, керівник обласного управління освіти та науки Наталія Осипович, які відзначили хист та вміння директора музею Юрія Кондратюка проводити пізнавальні, глибоко евристичні екскурсії. Трохи пізніше своє ознайомлення із Романовим гостя фестивалю співачка Славія розпочала також із відвідин музею. Цікаво, що головний лейтмотив виступу співачки у Романові на сцені фестивальної Виспи звучав дуже знаково – «З нами сила роду!». Зауважимо, що і тематика музейних екскурсій у Романові у той день звучала аналогічно.

Кілька слів про інші локації фестивалю «ЕтноВир на Виспі». Вони розташувалися вздовж алеї парку селища Романова, і презентація фестивальної програми розпочалася опівдні біля пам'ятника Т. Г. Шевченку. Привітальні промови, пісня-запрошення на фестивалі гостини були нетривалими, змістовно стислими і по-діловому конкретними, а дует красунь у національних костюмах, що пригощали гостей та присутніх шматочками короваю, створювали атмосферу щирої гостинності та все це ледь не автоматично, але дуже органічно підхопили у вигляді привітальної естафети представники поетичної майстерні. Тут же лунали поезії, приурочені рідному краю, присвячені захисникам України, нашій славній спадщині і предкам, які її плекали.

Далі «ЕтноВир» простягся вздовж алеї парку і вмістив у собі десятки наметів, експозицій, стендів із виробами народних умільців, із картинами самодіяльних художників, розмаїттям іграшок, поробок та сувенірів. Тут же розташувалися локації із представництвом старостинських округів Романівської селищної ради. Зауважимо, що кожен старостинський округ абсолютно святково, ретельно і творчо, а в чомусь, можливо, й самовіддано виконував відповідальну роль гостинних господарів фестивалю. А чого була варта творча експозиція, приурочена до фестивалю,

яку підготували представники колективу Романівської лікарні. Вона гідна, напевно, й окремої розповіді. А загалом мозаїка презентацій у виконанні старостинських округів, підприємств та організації Романівської селищної ради створювала справжній і неповторний колорит гостинності, запропонованої і створеної господарями фестивалю. Стосовно гостей, то тут вирувало справжнє море етнографічних страв, звичаїв, запрошень та вітань, обрядів та дійств, притаманних для різних місцевостей Житомирщини. Чого вартий був лише один білий борщ як етнографічний прояв та витвір майстрів-кулінарів із Гришко-вецької громади. А майстрині-кулінари із Баранівки упродовж фестивального «Етновиру» продемонстрували таку унікальну майстерність у ході виконання церемонії запрошення до столу, що куди там знаменитий у світах процедури запрошення на гостину у виконанні народів Кавказу: Баранівка у цьому сенсі виглядає неперевершеною.

Окремо про острів Виспу, який став серцем, головною ареною і головним майданом фестивалю «ЕтноВир на Виспі». Саме розташування острова, його органічно близьке і зручне сусідство із іншими локаціями (територіями) фестивалю сподобалося усім без винятку учасникам, а особливо – гостям фестивалю. Адже географія фестивалних подій мала просторий і навіть розкішний вигляд, притому все було поряд і не вимагало жодних надзусиль, аби вільно орієнтуватися у межах справді затишного фестивального містечка. Тим паче, що на підмогу кожній гостьовій делегації господарі фестивалю передбачили команди волонтерів, які надзвичайно уважно слідкували за своїми гостями, позбавляючи тих будь-яких незручностей. Слід зауважити, що волонтери-романівчани спрацювали на славу, продемонструвавши справжні зразки фестивально-туристичного обслуговування прибулого на фестиваль народу.

І наостанок про те, на що учасники та гості фестивалю у Романові звернули особливу увагу. Йдеться про виступи мистецьких колективів, окремих виконавців-солістів, декламаторів і майстрів художнього слова. Мистецько-концертна програма виявилася дуже масштабною, адже окрім господарів фестивалю, які прагнули вразити гостей своєю майстерністю і жанровим розмаїттям артистичних виступів, на сцені Виспи з третьої години до восьмої вечора лунали співи та мелодії напрочуд різноманітних мистецьких колективів із усіх українських усюд. Із Любара до сусідів-романівчан прибув дитячий гурт «Васильочки». Звідтіля ж, із Любарщини, прибув і співак-бард Любомир Чихун, якого ро-

манівчани знають як завзятого волонтера і талановитого виконавця патріотичних пісень. А чого вартий виступ гурту «Щедрик» із міста Славути Хмельницької області! А артисти із Корця, їхні колеги-віртуози із Гришківців та незабутній ансамбль із Андрушівки. **Виспа співала разом і гуртом із практично усією Україною.** Цілком логічним і точним творчим здобутком мистецької частини фестивалю став хореографічно-танцювальний фініш «ЕтноВир на Виспі». Виконання народного танцю «Карапет» виявилось настільки привабливим елементом фестивального дійства, що організаторам майбутніх «ЕтноВирів...» варто подумати про цей фестивалний момент як його обов'язковий атрибут.

Важливо зазначити, що **гасло фестивалю «ЕтноВир на Виспі»-2024** звучало дуже промовисто і актуально – **«Від витоків – до перемоги!»**, а тому складова благодійних пожертв на потреби ЗСУ була присутньою скрізь і всюди. Буквально на кожному кроці фестивальної території. Поки що, станом на 14 липня 2024 року, сума зібраних пожертв під час фестивалю «ЕтноВир на Виспі» сягнула 112 тисяч 624 гривень. Той внесок фестивалю-первістка, яким Романів вже увійшов в історію фестивального руху Житомирщини, насправді має достойний і переконливий вигляд. Зрештою, а інакше й бути не могло!

Замість висновків

Висновки та уроки першої спроби проведення «ЕтноВиру на Виспі» однозначно треба зробити. Попри те, що фестиваль отримав дуже позитивні і схвальні оцінки та відгуки, подальший розвиток, вдосконалення та насичення фестивальної програми вже у 2025 році вимагають вдумливої, ретельної, системної і зваженої роботи. Починати її треба вже зараз чи щонайменше вже із нинішньої осені. Вже найближча сесія Романівської селищної ради, запланована на 19 липня 2024 року, має сказати своє слово у вигляді рішення щодо положення про фестиваль «ЕтноВир на Виспі». Фестиваль таким чином отримає цілком офіційний статус, і його організатори вже незабаром зможуть спілкуватися, пропонувати, просити і шукати додаткові і потрібні для фестивального бюджету ресурси. І варто запам'ятати, що йдеться не про розваги чи веселощі, які ще донедавна ототожнювалися із фестиваллями. Мета фестивалю – утвердити свою національну єдність, згуртованість та ідентичність. На основі вивчення та популяризації нашої спадщини, на основі усвідомленої історичної пам'яті суспільства. Це не високопарні слова, а орієнтири на майбутнє, якими ми маємо по-слугоуватися.

P.S. Редакція та журналісти нашої газети намагалися тримати своїх читачів у курсі подій навколо фестивалю «ЕтноВир на Виспі» ще на етапі його підготовки. У цьому сенсі ми отримували достатньо інформації від керівників Романівської селищної ради та головного натхненника фестивалю – начальника гуманітарного відділу Романівської селищної ради Оксани Гаврилової. Тому **висловлюємо окрему і глибоку подяку Оксані Леонідівні за увагу, за витримку і за справжній подарунок для Романівської громади.** Сподіваємось, що і громада зі свого боку належним чином оцінить роботу, зусилля організаторів «ЕтноВиру на Виспі». Ну а для тих, хто прагне ще раз побачити розвиток та плин подій у фестивалю суботу 13 липня 2024 року, нагадаємо про **повний відеозапис фестивального дійства**, який вже зараз можна переглянути на ютубі. Так що дивіться, насолоджуйтесь, розмірковуюте. І готуйтеся до «ЕтноВиру на Виспі» влітку 2025 року. Сподіваємось провести другий наш фестиваль у мирний час.

Білі янголи землі Романівської

Надія Бучко

Швидка, екстрена, невідкладна... Так називають спеціалізовану медико-санітарну службу, завданням якої є надання першої медичної допомоги при

станах, загрозливих для життя, потерпілим від нещасних випадків або при раптових захворюваннях, а також транспортування потерпілих до лікарень.

Продовження.

Початок у номері 26 від 10 липня

Леонід Горбачевський

Леонід Владиславович Горбачевський. Романів – його мала батьківщина.

Освіту отримав у Житомирському медичному училищі. Ветеран. Із 50 років загального стажу – 47 у екстреній допомозі. Спокійний. Врівноважений. Трохи втомлений. Про нагороди говорить знехота, вважаючи це закономірністю.

– Зміст нашої роботи – це екстрим, бо на кону питання життя і смерті. Трапляються і незначні виклики, але про це не варто...

Прошли роки, десятиліття, а пам'ять не дозволяє забути минулі тяжкі умови праці. Ми були «вигнанця-

ми». Тудилися по різних приміщеннях лікарні: то в коридорі, то в якомусь закутку, а чергова медсестра відділення записувала виклики. І з тим списком ми в темноті по болоті шукали адреси хворих, бо машина не скрізь могла проїхати. Просили водіїв включити пробісковий маячок, щоб не заблудитися. Отак добіралися і на села... Дороги були важкими скрізь. А викликів до 50 за добу. Але ми працювали на совість.

Тепер сучасне приміщення з належним комфортом: телевизор, м'які меблі й тепло. Хочеться, щоб люди знали... Це варто оцінити, – стиха каже Леонід Владиславович

Тетяна Дубина

Тетяна Полікарпівна Дубина родом із Любарського району, випускниця Бердичівського медичного училища. Із 35 років професійного стажу – 15 у невідкладній допомозі.

Перший робочий день. Він у пам'яті до сьогодні...

– На трасі «Романів – Залужне» – ДТП: зіткнення двох автомобілів. Травмовані у важкому стані: один отримав забій серця, який прирівнюється до інфаркту, і рвана вздовж ноги глибока рана, інший – поламани ребра і сплюснена легень. Терміново було надано потерпілим кваліфіковану

допомогу медиками нашої лікарні й відправлено в Житомирське обласне відділення.

Оті муки постраждалих людей перед очима й болять досі... А причина того ДТП – алкоголь... Ніхто не знає, що кого чекає, але береженого Бог береже. Є усім відомі правила техніки безпеки руху на дорозі, ігноруючи якими, ми завдаємо біди не тільки собі, але й оточуючому світу. Один із учасників ДТП (а саме тверезий), на жаль, отримав інвалідність на все життя, – швидко, енергійно, ділова, у цю хвилину охоплена смутком спогадів, тихо закінчує розповідь Тетяна Полікарпівна.

Людмила Климчук

Людмила Георгіївна Климчук – романівчанка. Кожного з нас кличе батьківський поріг, споришева росіяна стежина...

Отримавши диплом спеціаліста Бердичівського медичного училища, вона, пропрацювавши рік у Житомирському обласному психдиспансері, повернулася додому. Нині в неї 35 років професійного стажу, 30 із них – термінова допомога населенню. Активна, відповідальна, привітна, щепетлива, Людмила Георгіївна доброзичливо підтримує діалог.

– Осіння холодна ніч. Періщить дощ. Хлюпоче

злива. Вітер збиває з ніг. Розривається телефонний дзвінок – кличе на допомогу. ДТП в Залужному: зіткнення машини й мотоцикла, травмованих троє. Першого постраждалого з полуманими ребрами відправили в нашу лікарню попуткою. Жінка 56 років – відкритий перелом стегнової кістки й підозра на внутрішню кровотечу, а останнього, із переломом поясничної таза, затиснуло в калюшці. Найскладніше було виїняти людину. Добре, що на підмогу кинувся водій Федір Точилін.

Доставивши потерпілих у лікарню, ми змушені були поїхати додому передоднягнутися, бо змокли до

нитки, а зміну здавати о 8-й ранку.

Робота складна, важка, стресова, вкрай важлива і відповідальна: ми перші поспішаємо на допомогу у тяжку хвилину, а це так важливо і вагомо, – закінчує спогад Людмила Георгіївна.

Світлана Гайдай

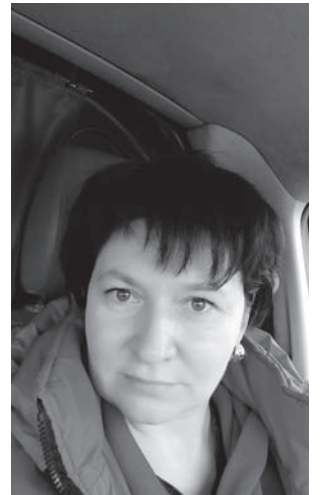
Світлана Анатоліївна Гайдай родом із Старого Мирополя. Професію здобула в Житомирському базовому медичному училищі.

Із 16-и років загального стажу – 3 в бригаді екстреної медичної допомоги у Мирополі. Із самого дитинства мріяла бути медиком. Активна, ділова, рішуча, відповідальна, вона завжди використовує психологічний підхід до хворих, керуючись ученням Гіппократа, Цицерона, Авіценни, а саме: у будь-який час за будь-яких умов медицина починається з етики.

– Визначена норма доїзду до пацієнта – 10 хви-

лин. До Вільхи (там така дорога!) це неможливо. І от виклик!

Двадцятивосьмирічний хлопець, приїхавши у відпустку з фронту, пішов на зустріч із товаришами. Місце для розваг у селі немає, і молоді люди попрямували на територію закинутої будови. Як усе трапилось – не знаю, не цікавилася. Факт у тому, що на праву руку хлопцеві впало скло. Травма досить глибока. Першу допомогу постраждалий надав сам собі, бо, на щастя, мав військовий турнікет (джгут) і уміло ним скористувався. Після знеболення травмованого негайно транспортували в РЦЛ, де вже

чекали повідомлені лікарі. Операція була успішною: руку врятували, і воїн повернувся на фронт, – втішено завершила розповідь Світлана Анатоліївна.

Наталія Клімчук

Наталія Михайлівна Клімчук працює в пункті тимчасового базування бригади екстреної медичної допомоги в Мирополі.

Вона родом із Хмельницької області, а медичне училище закінчила в Бердичеві. Робочого стажу 8 років, і всі на швидкій допомозі.

– Цей профіль роботи переповнений екстримом, – каже Наталія Михайлівна. – Ось випадок... За Печанівкою – ДТП. Літо. Сонце пече так, що потріскалася земля. На узбіччі дороги перекинутий старенький мотоцикл, а біля нього – двоє непритомних постраждалих. Обидва в стані алкогольного сп'яніння і

з черепно-мозковою травмою. Один із них – у шубі (!). Розрізали і ножицями, і ножом ту шубу, щоб вивільнити руку й поставити крапельницю... Надавши невідкладну допомогу, із проблісково-звуковим сигналом доправили потерпілих на госпіталізацію в Житомирську обласну лікарню. Чоловік у шубі внаслідок травми втратив пальці на нозі. Велика вдячність шоферові Сергію Бабушці, який кинувся на допомогу. Я навіть не уявляю, як би справилася сама, бо час працював не на життя.

Алкоголь, вогняна вода, зелений змії, дурман... Назва цієї рідини говорить сама за себе. Чому ж так важко обійтися без неї? Хто-хто, а ми бачимо

у своїй роботі причинно-наслідковий зв'язок і результат дії. У час високих технологічних звершень, прогресу розвитку суспільства продовжуємо триматися за цю тисячолітню проблему-биду...

Юрій Лопушинський

Юрій Васильович Лопушинський отримав освіту в Житомирському медичному училищі.

Родом із Ружинського району. У Романів привела доля, бо ще під час навчання закохався в романівчанку Тетяну.

Із 43 років медичного стажу – 34 у швидкій допомозі. Має грамоти, похвальні листи, цінні відзнаки.

Найекстремальніший виклик...

Серпень. Сходило сонце. Літо в розпалі. Земля ще дихала нічною прохолодою...

Шанована людина, гарний сім'янин, працівник МВД у той день був іменинником. Із донечкою і дружиною зібралися в обласний центр. На трасі Баранівка–Висока Піч, біля Соболівки, на дорозі (були розмови, що зі сторони Станіславівки йшли мисливці) вискочив переляканий лось.

Машина від зіткнення з твариною злетіла з дороги далеко в ліс. Травмованого водія дістали без проблем. Діагностували черепно-мозкову травму і враження легень. Непритомного терміново доставляли в Житомирську обласну лікарню. Там вже чекала бригада лікарів. При в'їзді в місто чоловік почав втрачати ознаки життя. Реанімували по дорозі, але в приймальному відділенні вже нічого не могли зробити, бо травми були несумісними з життям.

Юрій Васильович – щасливий сім'янин. Свою дружину Тетяну Володимирівну він ніжно називає «моя половинка». Життя прожити – не поле перейти, а ця сімейна пара зуміла зберегти кохання своєї юності. Вони мають одне вполювання – рятувати людські життя. Правда, працюють у різні зміни, бо ще й ведуть домашнє господарство – справжні трударі землі нашої.

Продовження у наступному номері.

Гороскоп на тиждень 17 липня - 23 липня

ОВЕН
Якщо хочете змінити місце служби, поговорити з керівництвом про покращення умов праці, не варто займатися цим протягом цього тижня.

ТЕЛЕЦЬ
З фінансами все зараз неоднозначно – гроші приходять досить легко, але зберегти їх навряд чи вдасться. Будьте обережні у всьому.

БЛИЗНЮКИ
У багатьох представників вашого знака важливу роль у всіх справах як особистих, так і професійних можуть грати родичі.

РАК
Стан здоров'я погіршиться у людей, які страждають на ендокринні захворювання. Цього тижня не варто давити на педаль газу!

ЛЕВ
Це напружений, але дуже продуктивний період, коли вдасться розібратися із проблемами минулого, а також визначитися із планами на майбутнє.

ДІВА
Це час активних дій та подолання перешкод. Прихильність начальства забезпечена службовцю, а просування проєктів – бізнесменові.

ТЕРЕЗИ
Намагайтеся не прив'язуватися і не будувати далеких планів, насолоджуйтесь спокоєм. Взаємини в сім'ях гармонійні.

СКОРПІОН
Можуть загостритись ситуації недавнього минулого, які також отримають своє продовження у серпні. Попросіть допомоги впливових людей.

СТРІЛЕЦЬ
Хтось зав'яже легкий, швидкоплинний роман, а кимось опанують сильні почуття, які можуть перерости в яскраву історію кохання.

КОЗОРІГ
У професійній сфері виникнуть різні перешкоди та проблеми, які вимагатимуть невідкладних та досить складних рішень.

ВОДОЛІЙ
Незважаючи на вашу винахідливість у питанні заробітку, остерігайтеся ризику у фінансових питаннях. У бізнесі період невизначеності.

РИБИ
З'явиться бажання все кинути на півдорозі, проте це тимчасові труднощі і вони скоро закінчатся. Виявіть терпіння, перечекайте цей час із мудрістю.

Джерело: ТСН

Смачного!

Биті огірки

Інгредієнти: 4 середні огірки, 2 ст. л. соєвого соусу, 2 ст. л. ароматної олії, 1 ст. л. яблучного оцту, ½ ч. л. цукру, ½ ч. л. солі, 3 зубчики часнику, 5 гілочок кропу, 3 горошини духмяного перцю.

• Вимийте 4 огірки, зріжте з них кінчики та нарежте вздовж начетверо. Потім розріжте кожен шматочок навпіл по косій. У вас мають вийти злегка продовгасті брусочки.

• Викладіть огірки на дощечку та відбийте їх пласкою стороною кулінарного молотка чи качалкою. Вони мають пустити сік, але тримати форму.

• Складіть огірки в емність для маринування – найзручніше взяти контейнер. Влийте 2 ст. л. соєвого соусу, 2 ст. л. ароматної олії та 1 ст. л. яблучного оцту. Приправте страву ½ ч. л. цукру та ½ ч. л. солі.

• Подрібніть 3 зубчики часнику, дрібно нарежте 5 гілочок кропу. Додайте спеції разом із 3 горошинами чорного перцю до огірків і ретельно перемішайте.

• Дайте огіркам промаринуватися як мінімум одну годину. Зберігайте страву у холодильнику не довше 2-3 днів.

Спагеті з кабачків з томатами

Інгредієнти: 500 г кабачків, 250 г моцарели кульками, 200 г томатів чері, 1 зубчик часнику, ½ ч. л. солі, ½ ч. л. цукру, 1 ст. л. яблучного оцту, 2 гілочки базилику, 2 ст. л. олії.

• Овочі та зелень ретельно помийте та обсушіть. Натріть 500 г кабачків на тертку для корейської моркви. Старайтеся, щоб пасма кабачків виходили якомога довгими. Натерті кабачки викладіть в миску.

• Додайте до кабачків 200 г розрізаних навпіл томатів чері. Руками порвіть листочки базилику. Також додайте до кабачків 250 г моцарели.

• Заправте страву: додайте в миску ½ ч. л. солі, ½ ч. л. цукру, 1 ст. л. яблучного оцту, 2 ст. л. олії та пропущений через прес 1 зубчик часнику. Перемішайте інгредієнти та одразу подавайте страву.

Порада! Спагеті з кабачків варто подавати одразу після приготування. Річ в тім, що кабачки містять багато води, яку дуже щедро виділяють під час приготування. Тож щоб спагеті зберегли свою хрумкість та текстуру, не варто готувати їх заздалегідь.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Як продовжити період цвітіння троянд простими способами

У сфері квітництва обрізання зів'ялих квіток троянди має не менше значення, ніж прополка на городі.

Розуміння важливості цього процесу має велике значення для здоров'я, сили та краси рожевих кущів. Крім того, домашні саморобні добрива також сприяють цвітінню садової королеви.

Троянди, відомі своїми вишуканими квітами та п'янким ароматом, є улюбленицями садових квітників. Однак щоб вони рясно цвіли протягом усього сезону і стимулювали нове зростання, обрізання зів'ялих квіток стає неперушним завданням, оскільки тим самим ви перенаправляете енергію та ресурси рослини з виробництва насіння на виробництво більшої кількості квітів, сприяючи безперервному цвітінню.

Коли ви видаляєте зів'ялі квіти, це сигналізує рослині, що її вегетативний сезон продовжується, що зрештою дає тривалий період цвітіння. **Зрізання квітів, що в'януть, особливо корисне для повторного квітучих троянд.**

Крім того, що доглянутий кущ має набагато акуратніший вигляд, це ще й профілактика хвороб. Залишені на рослині зів'ялі квіти стають розсадником грибних хвороб, таких як борошниста роса або сіра гнилизна, якщо пройдуть дощі.

Проводьте зрізання гострими та чистими секаторами у товстих та довгих рукавичках, приготуйте відро для збору зів'ялих квітів. Використовуйте гострі інструменти, щоб робити чисті зрізи. Це зведе до мінімуму пошкодження рослини.

Кожні кілька днів під час цвітіння перевірте кущ і відбирайте кандидатів на видалення. Як правильно виконати процедуру? Визначте вузол (точку, де лист або гілка кріпиться до стебла), що звернений назовні і має не менше п'яти листочків. Цей вузол – місце, де після обрізання квітки з'явиться нова.

Вам потрібно розрізати під кутом 45 градусів, трохи вище за вузол. Обрізаючи близько до вузла, ви не залишаєте довгий шматок стебла гнити та викликати хвороби.

Якщо на зрізаних квітках ви бачите симптоми хвороби, утилізуйте, у компост не додавайте. А ось хорошим і здоровим компостом троянди корисно замульчувати, щоб у спеку утримувати вологу в ґрунті та забезпечувати цінні поживні речовини для кущів у міру їхнього зростання. Це завдання слід виконувати після того, як ви дасте вашим трояндам щорічне весняне підживлення.

Влітку полиці садових магазинів завалені різними добривами для квітучих рослин і троянд, проте саморобні підживлення для троянди теж працюють відмінно.

Як і належить королеві, троянда із задоволенням вип'є чаю, особливо з кропиви та живокосту. **Кропивний настій** особливо багатий азотом та іншими мінералами, стимулює зростання здорових стебел та листя, зміцнює імунітет. **Настій живокосту** корисний, тому що ця багаторічна рослина аналогічно кропиви містить високий рівень азоту, а також у ньому багато фосфору та калію, важливих для цвітіння.

Щоб приготувати настій, набийте відро листям, залийте водою і, періодично помішуючи, залиште на кілька тижнів. Потім склад розбавте у співвідношенні 1 частина зеленого чаю на 10 частин води і використовуйте для поливу троянд.

Троянди дуже люблять мішанку з бананової шкірки, яєчних шкаралупок та кавової гущі. Сміливо поєднуйте три ці інгредієнти: подрібніть бананову шкірку і яєчну шкаралупу, змішайте їх із використаною кавовою гущею і розподіліть суміш навколо кущів троянд. Це підживлення робить квіти набагато яскравішими.

Англійська сіль чи сіль Епсом – популярне добриво для троянди. Змішайте одну столову ложку англійської солі з трьома літрами води та поливайте під корінь раз на місяць або одразу після першої серії цвітіння. Це допоможе отримати великі та здорові квіти.

Джерело: Ukr.Media

17 липня середа	18 липня четвер	19 липня п'ятниця	20 липня субота	21 липня неділя	22 липня понеділок	23 липня вівторок
+ 22° + 33°	+ 22° + 27°	+ 20° + 27°	+ 18° + 26°	+ 17° + 26°	+ 18° + 29°	+ 20° + 27°
742 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ	740 ТИСК, ММ	738 ТИСК, ММ	739 ТИСК, ММ

**19 ЛИПНЯ 2024 РОКУ
СВЯТУВАЛА СВІЙ ЮВІЛЕЙ
ЖИТЕЛЬКА СЕЛА БИКІВКА,
НІКІТЧИНА АЛІНА АНАТОЛІВНА!**

ПАНІ АЛІНО, ПРИЙМІТЬ НАШІ ВІТАННЯ ІЗ ЮВІЛЕЙНИМ ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ! ЖІНЦІ БАГАТО НЕ ПОТРІБНО, АЛЕ МИ ХОЧЕМО ПОБАЖАТИ ВСІХ ЗЕМНИХ БЛАГ, ЯКИМИ ВСЕВИШНІЙ МОЖЕ ВАС НАГОРОДИТИ: ЗДОРОВ'Я ТА КРАСИ, ЩАСТЯ І РАДОСТІ, ВЗАЄМНОЇ ЛЮБОВІ ТА ВІДДАНОЇ ДРУЖБИ, ЛЮДСЬКОГО ТЕПЛА І ВНУТРІШНЬОЇ ГАРМОНІЇ, НЕВИЧЕРПНОГО ТЕРПІННЯ І ЖІНОЧОЇ МУДРОСТІ, НЕЙМОВІРНИХ ВІДЧУТТІВ ДУШЕВНОГО ПОЛЬОТУ І НАЙПРЕКРАСНІШИХ ФАНТАЗІЙ, ТВОРЧОГО НАТХНЕННЯ ТА БЛАГОСЛОВЕННЯ У ВСІХ ПОЧИНАННЯХ! ЗІ СВЯТОМ!

**15 ЛИПНЯ 2024 РОКУ
ЩЕ ЗОВСІМ МОЛОДИЙ, ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВІДЗНАЧИЛА
ЖИТЕЛЬКА СЕЛА БУЛДИЧІВ, ДІЛОВОД КАМІНСЬКОГО СТАРОСТАТУ
РУДЕНКО ЛЮДМИЛА ВАСИЛІВНА!**

ШАНОВНА ПАНІ ЛЮДМИЛО, ВІТАЄМО ІЗ ЮВІЛЕЄМ І ХОЧЕМО СКАЗАТИ, НЕ ІСНУЄ ВІКУ У ЖІНКИ, З КОЖНИМ РОКОМ ВОНА СТАЄ МУДРІШОЮ, БАГАТШОЮ ДУХОВНО, НАБУВАЄ ОСОБЛИВОГО ШАРМУ І ЧАРІВНОСТІ. БАЖАЄМО ЗНАХОДИТИ В СОБІ НОВІ ГРАНИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ СВОЇХ МРІЙ, НЕ ЗУПІНЯТИСЯ НА ДОСЯГНУТОМУ І БУТИ ВИНЯТКОМ З УСІХ ПРАВИЛ. БАЖАЄМО, ЩОБ НАВКОЛИШНІ ЛЮДИ ПІДТРИМУВАЛИ ВАС У ВСІХ ПОЧИНАННЯХ І ДАРУВАЛИ ПОЗИТИВНІ ЕМОЦІЇ. ЩЕ, ЗВИЧАЙНО Ж, ХОЧЕТЬСЯ ПОБАЖАТИ, ЩОБ ВИ ЗАВЖДИ ЗАЛИШАЛИСЯ ТАКОЮ Ж НЕПОВТОРНОЮ І ЧАРІВНОЮ. З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

Цікаві факти про серце людини

- У середньому людське серце робить 4 200 скорочень за годину, 100 800 – за добу, 36 мільйонів 792 тисячі – за рік і близько 2,4 мільярда скорочень за середній для людини 64-річний термін життя.
- Протягом п'яти хвилин воно прокачує п'ять літрів крові.
- У цьому органі постійно перебуває близько 5% від усієї крові, що є в людському тілі.
- Свою роботу серце починає на четвертому тижні внутрішньоутробно-

го життя людини і не зупиняється до самої смерті.

- Довжина серця дорослої людини коливається від 10 до 15 см, але частіше дещо менша, близько 12-13 см.
- Серце жінки в середньому важить 250-300 грамів, а чоловіка – 300-350 грамів.
- Типовий водопровідний кран на кухні має бути увімкнений довше 40 років безперервно, щоб пропустити таку кількість води, скільки крові прокачує через себе серце людини із середньою тривалістю життя.
- Треноване серце здатне до потужніших скорочень, має велику запасну силу, працює значно економніше. Коефіцієнт корисної дії його вищий. Скорочується воно рідше, а в проміжках між скороченнями краще відпочиває і забезпечується кров'ю. У нетренованої людини в період спокою пульс дорівнює приблизно 70 ударам на хвилину, у спортсмена ж у звичайному стані – 42 ударами на хвилину.
- У роботі серця існують миті перепочинку, коли воно «мовчить» між скороченнями. За час життя воно «відпочиває» приблизно два десятки років.
- Останні дослідження Гарвардської медичної школи довели, що одним із найнегативніших чинників для роботи серця є погана екологія.

РЕКЛАМА

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
постійно проводить індивідуальне навчання та підвищення кваліфікації
ТРАКТОРИСТІВ-МАШІНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.

067-410-12-15
097-675-58-35
067-799-04-27

ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ НА НАВЧАННЯ.

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

380678794357
380679759461
380663478257

Іван Васильович

В наявності круги колодязні та каналізаційні, дашки до них

БУДМАТЕРІАЛИ

ДОШКА ПОЛА, БРУС
ВАГОНКА, РЕЙКА МОНТАЖНА

**ВСЕ
НАЙКРАЩЕ
У НАС**

Тел.: (097) 74-55-459
(096) 909-34-59

**ПРОДАЄТЬСЯ
ТОРФОБРИКЕТ**

для опалення

Доставка по домовленості
380673645617

**Вона допомогла мені!
Допоможе і вам!**

Є така людина, що допомагає в особистому житті

Я хочу, щоб люди дізналися, що вона допомагає, гроші не бере, але ви можете віддячити від себе.

(097)445 81 17

ВТРАЧЕНЕ ТИМЧАСОВЕ ПОСВІДЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЗОВОБ'ЯЗАНОГО, ВИДАНЕ НА ІМ'Я ПІЦАНЬ БОГДАНА БОГДАНОВИЧА, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ
067 412-89-81

ВТРАЧЕНИЙ АТЕСТАТ ПРО ЗАГАЛЬНУ СЕРЕДНЮ ОСВІТУ, СЕРІЯ РД НОМЕР 014587, ВИДАНИЙ СШ N10 М. ЖИТОМИРА 20.06.1997Р. НА ІМ'Я ЛИСЕНКА ДМИТРА ВІКТОРОВИЧА 23.03.1980 РОКУ НАРОДЖЕННЯ, ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ.

- Тривалість загального циклу кровообігу в тілі людини займає в середньому 23-24 секунди.
- Серцеві захворювання протягом усієї історії людства забрали більше людських життів, ніж усі війни на Землі, разом узяті.
- Стукіт серця з'являється, коли зачинаються серцеві клапани.
- Згідно зі статистикою, найбільше інфарктів трапляється щопонеділка, у проміжок між 7 і 10 годинами ранку.
- У момент найвищого напруження частота серцевих скорочень може доходити до 200-250 ударів на хвилину. Протягом хвилини таке серце здатне послати в кровоносну систему понад 40 літрів крові.
- Серце має свої власні електричні імпульси, тобто може битися навіть поза тілом. Щоправда, тільки за умови, що в нього є достатній запас кисню.
- Серце постачає кров'ю всі органи за винятком рогівки очей, а це понад 80 трильйонів клітин. Підшкірний жир ускладнює роботу серця, змушуючи про-

качувати кров через жирові тканини, що досить важко.

- Робота серця регулюється нервовою та ендокринною системами. Нервова система може посилювати або послаблювати частоту та силу серцевих скорочень. Те саме роблять гормони, наприклад, коли ми переживаємо або радіємо.
- Першу успішну пересадку серця зробив 3 грудня 1967 року південноафриканський хірург Крістіан Барнард пацієнтові Луї Ваншанському. Щоправда, хворий після операції прожив лише 18 днів.
- Давньогрецький лікар Еразистрат Хіюський, який жив у 304-250 рр. до н. е., першим висловив думку, що серце виконує в організмі функцію насоса.
- Давньоримський лікар Гален стверджував, що серце виробляє кров. І лише 1616 року ірландський біолог Вільям Гарві довів, що крові в організмі обмежена кількість і що вона рухається по колу.

Джерело: faktypro.com.ua